

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

— Szerkesztőség és kiadóhivatal: —
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20. szám
Telefonszám 800.

Felolós szerkesztő:
KÓNYA LAJOS.

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

— Megjelenik mindennap délután —
Előfizetési díjak: egész évre 72 K
félévre 36 K, negyedévre 18 korona

Mibe került a háború?

Sok mindenbe, amit leírni és kiszámítani nem lehet. S nagyon furcsa eset ez az egész história, mert kívül belőle, hogy akik elvesztették a háborút, azoknak volt kevesebb áldozat, akik pedig megnyerték, azok tulajdonképpen ráfizettek.

Az alábbi adatok persze nem pontosak az utolsó egyességig de approximativok.

A háború pénzáldozata

a) az antant hatalmáknál:

Egyesült-Államok: 67 milliárd; Anglia: 262 milliárd 250 millió; Franciaország: 200 mrd.; Oroszország: 200 mrd.; Olaszország: 160 mrd.; Szerbia, Belgium, Románia és Portugália: 60 mrd.; — összesen 949 milliárd és 300 millió.

b) a központi hatalmáknál:

Németország 235 milliárd 500 millió; Ausztria, Magyarország, Bulgária és Törökország: 164 milliárd; összesen 399 milliárd és 500 millió. Végösszeg 1348 milliárd 750 millió.

A háború emberáldozata:

Halott: a) az antant részéről: 2 millió orosz; 1 millió 71 ezer 300 francia; 658 ezer angol; 460 ezer olasz; 53 ezer kétszáz amerikai; 150 ezer román; 300 ezer szerb; 150 ezer belga; 25 ezer görög. Összesen 4,867,500.

b) A központi hatalmáknál:

1 millió 500 ezer német; 1 millió osztrák és magyar; 100 ezer bolgár; 400 ezer török. Összesen 3 millió. Az elesettek végösszege 7,867,500 ember.

Nyomorékká lett 15 millió ember. Háború okozta járványos betegségek áldozata 4 millió. Így összegezve a számokat, a háború áldozata 26 millió 867 ezer 500 ember.

A győzők győzelme tehát pyrrhusi. Annyi tény, hogy az összemberiség keservesen ráfizetett a háborúra. Ha ezt az elpusztult rengeteg fizikai erőt, horribilis pénzösszeget, s azt a töméntelen szellemi energiát, mellyel a háborút intézték, a kultura szolgálá-

tában eméztették volna föl, hol állhatnánk ma? Eh, de jobb erről nem beszélni! Vajjon e szomorú tény következményeként rájön-e az em-

beriség végre arra, hogy jobban kifizeti magát az egyetértés... Ha igen, valami nagyot mégis nyer a háborúból.

Mi van a kormányválsággal?

Belgrád, szept. 17. Mióta Davidović miniszterelnök bejelentette a trónörökösnek, hogy ragaszkodik a külpolitikai ügyek folyása miatt a lemondáshoz, még mindig nem történt megoldás a kormányválságban. Egyesek szerint valószínű, hogy a trónörökös, parlamentári szokás szerint, az új kabinetalakítás Proticra bizza.

Mások úgy vélekednek, hogy ez lehetetlen, ha mindjárt megegyezik is a parlamentári szokással, — éppen a radikálisok és demokraták közti viszony kiéleződése következtében.

A harmadik vélekedés szerint Pavlović képviselőházi elnök kapna megbízást egy koncentrációs kormány összeállítására. Azt hiszik, hogy neki, kitűnő taktikai bánásmódjával és eljárásával sikerülne megoldást találnia.

Gondolnak még Pasicra és Trumbicra is, de ők után nem is vállalnak el ezt a nekik terhes feladatot.

Az olasz idegenforgalom.

Az olasz kormány az idegenforgalom megkönnyítése végett tárgyalásokat folytatott az antant államokkal, valamint a német és osztrák kormányokkal. Az olasz kormány kijelentése szerint az itáliai hatóságok nem kérnek utlevelet az oda érkező utasoktól, miért is felszólítja a kormányokat, hogy az Olaszországba való utazást könnyítsék meg. Olaszországot milliárdokra menő károk érték a háború folyamán megszünt idegenforgalom miatt.

Németek és angolok összelüzése.

Belgrád, szept. 17. Az Epoque írja: Londonból jelentik, hogy heves összelüzésre került a sor Enskirchenben a németek és az angol katonaság között. A németek nagy tömegben támadták az angol katonákat és egyet súlyosan meg is sebesítettek. A várost ezért az angol vezetés 100 ezer márka büntetésre ítélte. Ezenkívül egy német munkásvezért, névszerint Kupert, a katonai bíróság halálra ítélte.

Forgalom Bécs és Budapest között.

Bécsből jelentik: A folyó hó 5-én forgalomba helyezték és Bruckon át naponta közlekedő személyvonat szeptember 12.-étől kezdve a Bécs és Budapest közötti levélpostaforgalmat is rendszeren lebonyolítja.

A magyar királyság kikiáltása.

Érdekesnek tartjuk annak a fölemlítését, hogy egész Szabadka már 2 nap óta arról beszél, hogy Teck angol herceget Budapesten kikiáltották magyar királlyá. Az a legérdekesebb, hogy senkise tudja ezt biztosan: mindenki mástól hallotta. Biztos hírt eddig nem bírtunk róla szerezni.

Fogolycsere Németország és Románia között

Bukarest, szept. 16. Németország és Románia kölcsönösen megkezdtek a foglyok hazaszállítását.

Osztrákok a kommunis-ták kiadatása mellett.

Bécsből jelentik: A nacionalista-pártok és a keresztény szocialista-párt szombati együttes gyűlésén elhatározták, hogy újból erélyesen fölmozdítják a kormányt Kun Béla és társai azonnali kiadatására. Egyidejűleg Karlsteinban (ide internálták a magyar kommunistákat) és Raalsban 32 képviselő részvétele mellett hatalmas népgyűlést tartottak, követelvén a kommunisták azonnali kiadását. A népgyűlés határozatával Karlstein polgármesterét és Kittingert, a kerület képviselőjét küldték fel Bécsbe, hogy azt a kormánynak azonnal átnyujtsák.

A svábok és románok.

Nagybecskerek, szept. 16. A svábok a békekonzferencia előtt tiltakoztak a Romániához leendő csatlakozás ellen.

Román ügyvédok

Erdélyben.

A szebeni kormányzótanács román ügyvédeknek kér az erdélyi törvényszékek élére.

A békekonzferencia

és a törökök.

Konstantinápoly, szept. 16. A törökök panaszt emeltek a legfőbb tanácsnál, a velük szemben tanusított közömbössége miatt. Újabb török küldöttség kiküldetését határozták el.

Nem nyertek elintéztést a világitási ügyek.

(Saját tudósításunk.) — szept. 17

A közvilágítás kérdése sem oly könnyen megoldható, mint eleinte gondoltuk. Egyesek már biztosra vették, hogy a gázgyár üzeme hamarosan megindul; mások kizárva, hogy néhányan a fogadásig merészkedtek s szentül azt állították, hogy 30 napon belül lesz világítás s a jámbor polgár élete nem pusztán az utonállok kegyelmétől függ, akik a sötét terpeken könnyedén üzhetik nemes foglalkozásukat...

Mikor a Jurics féle konzorcium ügye is holtpontra jutott, akkor egy újvidéki társaságot hoztak kombinációba, amely feltétlenül átveszi a szerencsétlen gázgyári üzem vezetését. Ma azután kiderült, hogy az újvidéki társaság is elélt abbéli szándékától, hogy más városbeli üzemet vegyen át, oly telepet, mely nem jövedelmez annyit, amennyire szüksége volna. Juricsék is azért léptek vissza, mert rájuk nézve nem volt előnyös azon felől, a mit a városi hatóság megszabott; viszont a város sem adhat át egy negygyárat 50.000 korona holt jövedelem fejében. Így azután nincs kizárva, hogy házkézelésben veszik fel újból az üzemet s remélhető, a kísérlet nem jár deficiittel.

Ugyanolyan döntés még nem történt a fontos kérdésben; a tegnap délutánra kitűzött tanácskozáson ugyanis nem jelentek meg a szakelődök, tehát nem határozhattak a megbízottak.

A villanytelep rendszeres üzembe helyezése sem valószínű. A 9000 koronás szénből 1 kor. 50 filléres egységár ellenében nem szolgáltat hat áramot. Még ha 2 korona 50 fillérben állapítanák meg a villanyáram hektowattját, akkor sem kerülhetné el a deficiit. Újabb áremelési kísérlettel pedig nem érhetnek el célt a telepek, hiszen az áramfogyasztó közönség nagyrésze egyszerűen lezserelteti villanyvezetékét, mivel a peróleum világítás is olcsóbbá kerül; ma már könnyű szerrel be lehet szerezni petróleumot is.

A társulat vezetősége újabban elhatározta, hogy kikapcsolja a kábelvezetékét, miután éppen a kábelvezetési világitással fizetett rá az üzletre. Ha tehát kellő mennyiségű szénre tesznek szert, egyelőre csak légvezetési világitást adnak.

Hová tűnt el a kincstári pénz?

(Saját tud.) — szept. 17

Mikor a Pflanz-Baltin hadsereg kivonult Albániából, az óriási zűrzavarban mindenki elfeledkezett a rengőleg osztrák-magyar bankjegyről, ami még a hadsereg pénztárában volt. Oly nagy volt a fejetlenség a kritikus napokban, hogy az „élelmes” emberek könnyű szerrel pártfogás alá vehették a 100 millió korona értéket jóval meghaladó bankjegyhalmozatot. Eleinte senki sem tudta, hogy hová tűnt el a pénz. A nyomozás első fázisában mindössze annyit sikerült megtudni az egykori benfentesektől, hogy a bankjegyeket tar-

talmazó csomagokat két autón Ragusa felé irányították; ott azonban a két jármű pénzestől s kezelő személyzetestől együtt eltűnt.

Hónapokon át hasztalan nyomozták ez ügyben, még csak egy fiabankjegy sem került elő. Számtalan embert gyanúsítottak pénzlopással a vizsgálat folyamán; több raguzai polgárt vizsgálati fogdába helyeztek, de a legalkalmasabb nyomonjárás sem vezetett eredményre egészen a legutóbbi időig, amikor újabb nyomokat fedeztek fel, melyek hezzánk is elvezettek. Biztos adatok vannak már az illetékes hatóság kezében, melyek azt igazolják, hogy a lopott pénzeszeg egy tekintélyes része valami mon modon Bácskában került S hogy itt történt az államkincstár pénzével... jól

tudjuk, nem neház eltalálni, a városban halászó társaság merész vállalatokba fektette és most, mint magántőkéket forgatják és gyümölcsöztetik, könnyen vágják zsebre a rövid uton szerzett milliók „busás kamatait”.

Kik ezek? Még e napig sem derült ki ámbár a bünygyi hatóság mindenképp azon van, hogy a tetteiket kézre kerítse. Egyébként remélhető, hogy lépre kerülnek az illetők, miután valószínű, hogy a hadizsákmány igazgatóság is a társaságba lép, amennyiben szigorú vizsgálatot rendel el a forgalomban levő kincstár tulajdonát képező pénz visszacszerzését illetőleg; ennélfogva a nagytőkészek felszólítás esetén igazolási kötelesek, hogy hol s miként szerezték tőkéiket...

Hazavándorlók.

— Amerikai élet. II. —

(Saját tud.)

— szept. 17

Milyen volt az élet a háború alatt? — Meglehető. Csak a híreket kaptuk. Hál örültünk, hol szomorkodunk. Legtöbbször még is azon bándódtunk, miért kellett ezt a nagy boldonságot megeselekedni. Hirt ritkán kaptunk. Legtöbbünk 3 év óta. — mikor pláne Amerika is beavatkozott a háborúba, semmit se tudott óvóiról. — Volt több újságunk, a „Magyar Szabadság”, a „Hirlap”, de azok se igen hozhaták hazai híreket. Nagyon megörödtünk, mikor az ideit tavasszal valamelyikünk eszmatalpőre alatt egy magyarországi lap darabját fedezték föl, de arról is csak pár szót okumálhattunk ki. Es azok se voltak valami örvendestések. — Azt mondták, hogy idehaza különb élvakodás volt, mint a frontokon.

— Ebben igaz van. Hát azután nem bántalmazták magukat odaát, mikor ellenséges alattvalók lettek? — Nem bántak velünk rosszul. Azért szabadon jártunk-kellettük, dolgoztunk. Csak az volt különös, hogy 45 éves korhatárig soroztak minket is, bár bannulnunk nem kellett. De megessett egy-két olyan eset is, hogy idevaló embereket beosztottak az európai expedíciókba s a francia fronton kellett nekik is küzdeni.

— Voltak e egyletek? — Voltak, Jerhovai egyletünk volt, ott jöttünk össze sokszor. Az olyan betegséglény, halotti, biztosító társulat féle volt, de mult ószkor megbukott, mert nagy járvány volt.

Volt magyar papunk, minden felekezethez; magyar orvosunk, magyar ügyvédünk. De szerencse is, mert ott Amerikában ha az ember belép az orvos előszobájába, már mindjárt kell csak azért egy dolgot fizetni. Az ügyvédtől négyet. Aztán jön a többi. — Magyar iskoláink is voltak. — Délraiban 3 magyar templom is volt. Római kath., gör. kath. meg református.

Tanultak-e másnyelvet? — Persze, tanultak az amerikai angolt, de csak annyira vittük, hogy a legszükségesebbet elmondhattuk s megértethettük magunkat. A fiatalság azonban majdnem tökéletesen megtanulta.

Jönnek többen is? — Jönnek sokan. New-Yorkban 6000 magyar van utraközben. Csak most még kissé nehezen megy a hazajövetel, mert a hatóságok tudják, hogy nincs rend még itthon. Magából New-Yorkból 7 millió európai akar átjönni.

S hová mennek most? — Azt mondták, 11 órákor kapunk vonatot Szeged felé. — Ouanan Arad, Nagyvárad s aztán ki ki saját falujába.

Vonatom fűtydlt. Megráztam barátom kérges jobbát s minden jót kívánva neki, még csak ezt kérdeztem:

— Lesz otthon öröm ugy-e!?

— Vagy szomorúság... Volt a válasz.

S ez a két szó jobban hasított a lelkembe, mint induló vonatomb fűttye.

Elloptak két veszedelmes fegyencel.

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, szept. 17.

A rendőrségnek tudomására jutott, hogy a VIII. kör egyik házában egy gyanus pár titott tanyát. A rendőrség a jelzett házban tegnap délután egy nőt fogott el, aki Horvát Ilonának nevezte magát. A vallásánál azután kiderült, hogy igazai neve Malusencé Ilona és pár héttel ezelőtt szökött meg az ügyészség fogházából. Estére azután hazajött a férj is, aki a rendőrség karjai között szintén Horvátnak nevezte magát.

A kelepőbe került Horvát, aki, mint utóbb kiderült, Kovács Károly néven ismeretes a bünygyi hatóságok előtt, hogy a kellemetlen helyzetből megszabaduljon, a

rendőrbiztosnak egy aranyórát és 500 korona készpénzt ígért, ha szabadon eraszti.

A megvesztegetési kísérlet, amit dícséretre irhatunk a rosszul fletett rendőrségnek, nem ért el semmi hatást és Kovács hűvőre került.

Kovács a fogságban igen konokul viselkedett; csak mikor személyazonosságát megállapították, vallotta be, hogy mult év novemberében szökött meg a fogházból, ahol 7 évi rabaságából 24 hónapot fűlt le. Kovács különben már határozott volt betörésért, lopásért büntetve. A nyomozás befejezése után a díszes párt az ügyészség fogházába kísérik át.

A pesti élet.

Alig lehet elhinni azokat a hatalmasan magas árakat, amelyek ma Budapesten érvényben vannak. A dunaparti piacon, mely a kommunizmus alatt lesújtó látványt nyújtott, ma már minden kapható, de a következő áron:

Paradicsom 4 korona, zöldbab 15, káposzta 8, vöröshagyma 12, uborka 9, sárgarépa 4, görögdiunye 8, sárga 10, fajdinnye 18, alma 15, körte 22, barack 33, szőlő 35, málna 50 korona kilónként. Egy darab paprika 1 K 20, 1 cső kukorica pedig 1 40. Az idegennek aki szállodában lakik, naponta legalább 200 korona kell a megélhetésre, ha szerényen él, mert egy polgári vendéglőben egy leves 3 K 50, egy sertéssült 30, zöldbab-főzelék 8, egy szelet dinnye 12, egy cső kukorica 3 K. Egy adag töltött paprika (2 darab) 30 K. Hust már lehet kapni jegy nélkül is, még pedig marha 50, borjú 75 K kilónként. Nulláslist 20, rizs 60, vaj 180, szalonna 120 és zsír 150 korona.

A dohányosok részére cigaretták is van, még pedig az úgynevezett Dritte Sorte darabja 2 K, a rossz kubaezivaró pedig kékpánzban 5. postatakarékpánz tári bankóban 6 korona.

Legnagyobb Pesten a tüzfahány mert a szállítás teljesen szűnnetel. A lakásokban már mind feltűzeltek a néfűlőzhető butorokat. Az ágyak minden második deszkája hiányzik, mert feltűzeltek, miként a külvárosok kerítéseit is. Az emberek a bulsi helyekre járnak galyakat szedni és egy zsák ilyen nyers, vizes fa 100 korona. Hogy mi lesz ott a télen, annak az isten a megmondhatója.

A vég nélküli lánc.

A brucki határon az osztrák esendőségek két gyanus utasra lett figyelmes, akik feltűnően ólalkodtak egy üres kocsiból álló tehervonat körül. Kihallgatásuk alkalmával hamarosan kiderült, hogy két hordó zsirt akartak átcsempészni a határon, oly módon, hogy belegurítják egy Magyarország felé induló üres teherkocsiba.

A kérdéses zsirnak azonban külön története van. Weisz Ármán és Zsigmond láncosok a belgrádi volt katonai élelmezési raktárból szerezték a zsirt és annak idején Budapestre csempésztek. A forradalom kitörésekor oly magasra szállott a zsír ára Bécsben, hogy elhatározták, hogy ott értékesítik. Magassabb áremelkedéseket reméltek és vártak az értékesítésével.

Közben Budapesten oly nagy volt a zsirinség, hogy az árak a bécsiekét is föltűnítették; így ismét Pestra akarták visszacsempészni a hordókat, ahol 18 ezer koronáért akarták értékesíteni, — mivelhogy nekik annak idején 940 koronájukba került.

AZ UCCA.

Megismerkedés új rovatunk főalakjával.

Kodorgó J. Jenő vagyontalan magánzó kalandos élményei és válogatott megfigyelései már rég megértették arra, hogy nyomtatott hasábjainak a nyilvánosság elé kerüljenek; — ettől az inyenese eseményétől azonban mindez ideig megfosztotta a nyájas olvasót az a köztudományával hadilában áll, — olyan elszánt iródiák pedig nem igen akadt, aki a „megesett esetek“nek a halhatatlanság számára való megörökítéséért a felelősséget vállalni merne volna. Engem, szegény alulírottat is csak úgy sikerült céljainak meggyerme, hogy életveszélyes közreműködésemért tekintélyes adósságaimnak összes késedelmi kamatait, kizárólagos elvezetési joggal, reám átruházni igértse. (Csak a késedelmi kamatokat, mert — amint rezignáltan megjegyezte — a kamatokból ő maga él...)

Most, hogy leendő barátunk nevét és anyagi helyzetét eléggé ismerjük (név neve között az a titokzatos „J“ betű valamikor Jakobot jelentett, — de minthogy a budapesti véres pogrom után elbűvölt kikeverkedői, ezt a gyanús és diffamáló keletet ma már alig használja bemutatkozásainál), — még társadalmi pozíciójával kell némileg tisztába jönnünk. De hát éppen ez a legnehézebben megvilágítható gyengéje Kodorgó J. ó rokonszenves egyéniségének. Valamikor az utcai műbuzorúságot tanulta, — ez elavult mesterségéhez azonban manapság már csak akkor folyamodik, ha féltékeny házi barátok megbízásából valami exkluzív háztartások feltett intimitásához igyekszik közelférközni, egyebekben pedig bámulatos kiállításokkal a kávéházi törzsvendégek misztikus, de igen jövedelmezőnek látszó munkás életét folytatja. Ez a főfoglalkozása.

Ami ezek után családi viszonyait illeti, erre alig érdemes szót vesztegetnünk. Apja „tengerész“ volt a vörös hadseregben, s ha hinni lehet a tankönyvek tanulságos történeteknek: életének delén lefűtött egy részeg hajóköztől, — míg lecsúszott özvegye a jelen időkben is mosásból kénytelen megkeresni azt a származás összegét, amelyen valódi Bösendorffert és szerény egy-két emeletes házakat vásárol. — Ő maga (t. i. Kodorgó Jenő) szintén családapa circa két tucat különböző anyától származó 24 gyermekkel; ezzel szemben azonban józan önmérsékletre vall, hogy bigámiáért még csak kétszer volt elítélve, A jóutatrés jele, hogy jelenleg — nőlen.

A háboruban egészségügyi altiszt volt s e tekintélyes katonai pozíciójával fogva, a kávéházi törzsszótánál, ő intáste természetesen a taunenbergi ütökzetet és egyéb győzelmes csatákat. Vereséget pedig csupán egyetlen egyszer szenvedett, amikor t. i. a kávéházba váratlanul betoppant valamelyik hitelközönség erőteljes offenzívája elől a billiárdasztal homályos aljára kényszerült visszavonulni.

Hősünk egyéniségéről még csak annyit, hogy kitűnően öltözködik s a mások által finanszírozott pezsgős vacsorákon monoklit is visel. Ilyenkor ő adja a cigánynak az

első százasit, amit ugrasztási célokra előzőleg magától a cigánytól szokott kapni. A kávéházban ő legismertebb és legrettenetesebb kibic. Amellett „pertu“ minden valamirevaló kávéházi emberrel. (A hangsúly itt főként az em ber szón van, — mivel a XX. század hanyatló társadalmának azok a szerencsétlen halandói, akik kávéházba nem járnak, Kodorgó felfogása szerint nem is vehetők emberszámba...) Részt vesz minden irodalmi, várospolitikai és mezőgazdasági vitában; ilyenkor az a különös ismertető jele, hogy az egész kávéházban neki van a legnagyobb képe. Alkalmosszerűleg nem idegenkedik — a műtrágya-

mák, vagy akár a koporsó-üzletek közvetítésétől sem.

Ilyen univerzális sokoldalúság mellett aztán igazán nem csoda, ha reális élettől duzzadó önéletrajzaiban valósággal lüktet az Élet (direkt nagybetűvel!) és egymást kergetik az izgalmas szenácók.

Eleményeit egyik legközelebbi számunktól kezdve én úgy fogom leírni, ahogy esetenként tőle magától elbeszéli hallom.

A farszató és kétesértékű munka tehát az enyém; a fölháborodott olvasóközönség ütlegeit azonban önzetlenül átengedem Kodorgó barátomnak. Azt hiszem becsületesen rá is fog szolgálni... Szim

HIREK.

— **Házasság** Tegnap d. u. 4 órákor vezette a Szent Teréz templomban oltárhoz Fürstner Márton bacsokosúthfalvai tanító Szűcs Katókat. Szép ünnepség keretében folyt le az egyházi szertartás, melynek keretében mélyen megrindító szentbeszédet intézett az ifjú párhoz a világeny testvérbátyja: Fürstner Antal, Szabadkán is előnyösen ismert bajai kitértató. A templomi és örméházi ünnepségen nagyszámu vendégsg osztozta meg a becsületes és munkás szülők és ifjú házasság nagy boldogságát.

— **A bajai uti népi iskolát is kiírtette a katonaság.** Néhány nap előtt a Bajai uti népi iskolát is kiírtette a katonaság. Ezen iskolaépületben négy éven át állandóan katonaság tanyázott; úgyhogy most nagy munkát ad az építkezési vállalkozóknak az épület kitarozása, amely előreláthatólag két hónapot vesz igénybe.

— **Mácskovics Titusz halála.** Mácskovics Titusz, Szabadka volt főmérnöke, Szabadka uritársadalmának ismert és kedvelt tagja e hó 15-én elhunyt. Temetése ma délután lesz.

— **Új lap Szabadkán.** Amint értesítünk, Szabadkán e hó 20-án új ujság indul meg „Merkur“ címmel, szerb, horvát és magyar nyelven. A lap hetenként egyszer jelenik meg s a kereskedők, iparosok és mezőgazdák érdekeit fogja képviselni. Szerkesztője Hartl József lesz, az eszéki Hrvatska Obrana volt szerkesztője. Mivel ez az ujság újdonság lesz Szabadkán, a legnagyobb kíváncsisággal várják az első szám megjelenését. A Merkur szerkesztősége és kiadóhivatala Eötvös utca 115. szám alatt van.

— **Bonyodalmak az illetőségi bizonyítványok kiadásáról.** A városi szabályrendelet értelmében az illetőségi bizonyítványokat a tanács jóváhagyásával a főjegyző adja ki. Ez az eljárás a múltban minden nehézség nélkül történt. Most azonban amikor számos Budapestről érkezett egyén ostromolja illetőségi bizonyítványért a főjegyzői hivatalt, az elintézés nem mehet simán. A tanács ugyanis nem adhat illetőségi bizonyítványt oly egyéneknek, akik esetleg tevékeny részt vettek a kommunista garázdálkodásokban. Ennek fogva a főjegyző csak azon folyamodók kérvényét terjeszti a tanács elé, aki-

nek előléte ily tekintetben nem eshet kifogás alá.

— **Jótekonycólu hangverseny.** Péntek (19-én) este a vakok javára a Lifka-mozgóban magasszínvonalu koncert lesz, — melyen a szegedi vakokintézetnek zenetanárán kívül városunk több jónevű művésze fog szerepelni. Részletes másor a következő:

1. Eckel Ferenc: Nyitány a Hungyadi László operából. Zongorán játssza Vanyóczy György szegedi tanár.

2. Vanyóczy György dalkompozíciói a) Csukássy: Rómán. b) Udvar: Mese egy szőke kis leányról. Éneklő Tócsy Mariska.

3. a) Szerb dalegyvelez. b) Kerlingó. Zongorán előadja Vanyóczy György.

4. a) Gallert—Koudela: Emlékszel-e? b) Ambrus B.—Lányi Ernő: Vágyom... c) Berkes—Koudela: Mea culpa. Éneklő Frankl György. Zongorán kíséri Koudela Géza.

5. Chaminsde: a) Chanson brétagne; b) Les Sylvaíns; c) Piarette. Zongorán játssza Vanyóczy György.

6. Schubert és Schuman dalok. Farkas Józsefnek zongorakíséretével éneklő Lyubibratich Halén.

7. Horváth A.: Rhapsodia. Zongorán előadja Vanyóczy György. Az estélyt Koudela Géza rövid konferenciája vezeti be.

A koncert kezdete este 8 óra. Jegyek (10 és 6 koronás) előre válthatók Heumann Mór könyvkereskedésében és a Lifka-mozgó pénztáránál.

— **A Szabadkai Vasutas Altisztí Kör** szept. 20-án saját helyiségében (Zentai ut 48.) zártkörű szüreti bált rendez, Belépő díj személyre 8, családjegyre (6 személyre) 20 korona. Kezdeté este 8 órákor. A zenét Bodrics János zenekara szolgáltatja.

— **Értesítés.** A magyar fiú feltö kereskedelmi iskolában az alsó és középső osztálybeli szóbeli magán és a szóbeli érettségi vizsgálatok folyó hó 22-én kezdődnek; az érdekelte tanulók azonnal (legkésőbb 21-én reggel 9 órákor) jelentkezzenek összes okmányaikkal az igazgatóságnál (IV. Barcsényi-utca 7.)

x **Dr. Vécei Jenő** orvosai rendelője nemi betegek részére. Lakása: VI. kör, Mária Terézia-tér 12., Vojnich Piroksa-főle há-

Rendel: d. e. 7—9-ig; d. u. 2-től fél 4-ig és 5—7-ig.

x **Dr. Bihari Lujza** fogorvos rendel Főtéren, Vukovics Gerő üzlet fölötte (Popovics-főle hában) d. e. 9—12-ig, délután 3—5-ig

Nyilttér.*

Felhívás.

A Bőke-Kávéházat megvettem; felkérem tehát azokat a hiteltelzőket, kiknek a régi tulajdonostól bármilyen követelésük van, azt a hó 25-éig jelentésük be, mert később nem veszem tudomásul.

Szabadka, 1919. szept. 17.

Mikovics Géza.

* Az e rovatban közöltéért felelősséget nem vállal a Szerk.

+

Mácskovics Benedek, Marga, Leon, Angella, Cornelia és Anna mint gyermekei mély fájdalommal jelentik, hogy szeretett édes atyjuk

MÁCSKOVICS TITUSZ
építész, volt városi főmérnök, a szabadkai géptéglagyár igazgatója.

1919. szept. hó 15-én este 9 órákor, hosszas szenvedés és a halotti szentségek átjatos felvételé után 68-ik évében jóbélre szenderült.

Lelki üdvéért az engesztelő szent miséidőzot f. hó 17-én d. e. 9 órákor a Szt Teréz templomban fog megtartatni.

Földi maradványait f. hó 17-én d. u. fél 4 órákor fogjuk az Eötvös-utcai gyászházból a Bajsi temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezni.

Szabadka, 1919. szept. 16-án.

Áldás és béke poraira!
Az elhunytat gyászolják még:
Mácskovics Leontin, nővére. Schelsky Berski Mignon, Bellus, Alice Mici, Ella, Leonine unokahugai. Belus Camillió, unokaöccse. Schelsky Berski György sógora.

MOZI

A Lifka-Mozi műsorából:

Leányasszony. Vadregényes tájak mesébe illő tengeri részletek keretében játszódik le egy lezultótszentri vergődő életének megkapó regénye. A züllött ember büdelt gyönyörű fiatal leánya is meggyöngyösi ki hosszas kálvária után mégis megtalálja a boldogságát. Emberi sorsok szomorú vergődése és boldogulásuk megható romantikája perege előttünk. Az érdekes történetet érdekes jelenetek, lírikus részletek egész sorozata teszi szinessé. A darab főszereplője Hollay Kamilla, Tárán Gusztáv és Dán Norbert. A Lifka mozi esütörtökötől vasárnapig hozza szinre a nagyszabásu szindarabot.

Pr. XX/L. 46. 1919.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszéknek szüksége van 400 m² tűzfára. A feltételek az elnöki irodában megtekinthetők. Ajánlatok zárt borítékban "tűzfaszállítás a szabadkai bíróság részére" felirással 1919. évi szeptember hó 26-ig címzendők és adandók át az elnöki irodában.

Szabadkán, 1919. szept. 16. án.
A törvényszék elnöke.

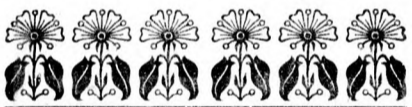
FUVAROZÁST
helyben és vidékre elvállal:
GERE és TÁRSA
Miklós-u. 42. — Telefon 305.

Szavatolt valódi 80 százalékos

ecetsav
télre való uborka és paprika eltevésére legjobb
ecetes zenc
Dupuy-féle
buzapác

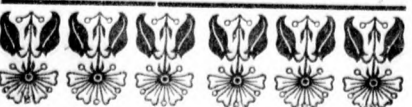
magyobb mennyiségben előnyösen kapható **NOJCSERK GÉZA** fűszerkereskedő cégnél Szabadkán. Telefon 2 22

HÁZAMAT
leboatom és a téglaanyagok kívül mindent eladok. Bővebbet
GSTALTER MATYÁS
VI. kör Harmat-u. 281. sz.

Mezőgazdasági Gépgyár és Vasöntöde Részv. Társaság
Szabadka, Majsai-ut.
Sürgőnyelm: Ferrum.
Városi műhely Ódor u.
Postafiók száma: 1.
Telefon szám: 8-40.

KAPHATÓK:
szijtárcsák
— minden nagyságban. —
DRÓT
és lemezek
különböféle vastagságban. —

Előnyös NAGYBANI ÁRAKON KAPHATÓ

a szabadkai

Klotildgyár gyártmányai

Magcsávazó-szer

Vasgálcz

Kénsav

Saletromsav továbbá

Kékítő I-a fél kg-os üvegekben

Marószóda lukováci

Kátrányos papír

Keményítő darabos 70 kgr-os ládáikban

Kocsikenőcs szavatolt kátránymentes

Gépolaj VI. számú

Hengerolaj I-a tulhevitett üzemekhez

Karbid 60 kg-os hordókban

Burgonyakeményítő-liszt I-a 75 kg-os zsákokban

Kénlap I-a olasz kénből.

Szegedi paprika olasz záról

Gyertya

Tea I-a beylan

Fahéj

Pipere szappan I-a minőség

Puder gyógyszerészek részére belistyei olom zárolt

80% Vegytisztított ecetsav ballonokban

TRAFIKANT-nál

Fűzfás-utca 308. Telefon 4-65 sz.

Nyomatott a Szent Antal Nyomdában Szabadkán. —

Férfi és női gyapjúkermék, selymek, hélésárúk nagy választékban

nagybani és kicsinybeni eladása a legelőnyösebb árakban

Strassernál

IV., Damjanich u. 62 sz. a tanítónői képezde átellenében. Cukrász üzlet mellett

Szörmeáruház megnyitás!

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy szeptember közepén szörmeüzletem megnyitom

Eötvös-utca 60, Zöldegy piac,
ahol mindenféle szörmet raktáron tartok és mindennemű javítást elvállalok.

Hosszu külföldi tapasztalataim
abba a kellemes helyzetbe juttattak, hogy a legkényesebb izlést is kielégíthetem és minden törekvésem célirányul, hogy a tisztelt közönséget szolid árak mellett pontosan és szakszerűen kiszolgáljam, miért is a nagyérdemű közönség sz. pártfogását kérem.

Goldstein Antal szücszmester.

EROS Ecetesencia

uborka és egyéb főzelékek eltevésére kiválóan alkalmas

1 liter 6 kor. Steinfeld fűszerüzletben - Wesselényi ut.

Értesítés.

Van szerencsénk a tisztelt közönséget értesíteni, hogy

Uri- és Női-szabó Üzletünkben legjobb angol szabás szerint ruhákat készítünk a legolcsóbb árban.

Angol gyapjúszövetek nagy választékban kaphatók:

Burbach és Roth női- és férfi-szabó cégnél

Ujverbász, Rákóczi-u. 407. Kaszinó mellett.

Cseréptályák és takaréktű-helyek

Javítását és átrakását jutányos árban

elfogad: **Januskó Vince** kályhás. — Teleki-tér 963 sz. — (Barátok temploma mögött.)

Ujságkihordó leány felvétetik

a Szent Antal nyomdában.

APRÓ HIRDETÉSEK.

ELADÓ egy teljesen új 42 es számú fekete sehevró férfi cipő. Bővebbet a kiadóban.

25 MÉTER horgonyozott tetőesetorná és egy kőzeteladó Óim a kiadóban.

Eladó a halasi szőlőkben a 111-es számú őrházzal szemben 16 és fél kapa szőlő, 12 kapa beültetett szőlő 4 és fél kapa üres. Bővebbet a tulajdonosnál a szőlőben. 2264-4

CIPÉSZegédet, férfi raktári munkára azonnal felveszek. Gönci József 111, Ildés-u. 59. Ugyanott tanonc is felvétetik. 2282-2

ELADÓ egy finom fekete Ferrac József kabát és egy fekete zsakot kabát Lónárt szabónál VIII. Majsai ut 156 földssint (Prokesch-ház (fü őházzal szemben) 2281-1

EGY diófától készült modern nagy kredenc márvánnyalappal eladó, Megtekinteni lehet Zombori-ut 20 Ugyanott egy nagy fehér Ruha-szekrény is eladó. 2282-1

MATEMATIKARA és feikára tanítók középsikolai tanulókat Cim a kiadóban. 2292-2

BOROSHORDÓK újak és használtak, kicsiben és nagyban eladók Schmidt vendéglősnél Bácsfekete-hegyen. 2271-6

SALON-garnitúra mahagoni antik részvettel eladó. Cim a kiadóban. 2268-2

HIVATALNOK gabona szakmából (volt diszponens) magyar-német levelező azonnalra a lást keres. Átvételekre is utazik. Cim a kiadóban. 2275-2

BUIOROZOTT (szoba külön bejárattal azonnal kiadó Kölesy u. 367. 2276-2

40 ÉV körüli intelligens kisasszony ki a főzést egy cseléddel gyermektelen házaspárnál elvégzi, azonnali belépésre kerestetik. Cim: Pacsér községháza.

APRÓHIRDETÉST lapunk részére Bácskossutfalván Berger Sándor Pacséron, Nagy Béla egyedárusítónk az előirt díjszabás szerint felvesz.

ELEGÁNS, antik, aranyozott consul szalontükör eladó. Cim a kiadóban. 2280-2

MAGANTANULÓKAT és privátorákat elemi és polgári iskolákból jutányosan elvállal. Cim a kiadóban. 2279-2

Tűzifa

főlvágását motorral házaknál újból megkezdtem. VI., Gréezy u. 152.

Német Pál